

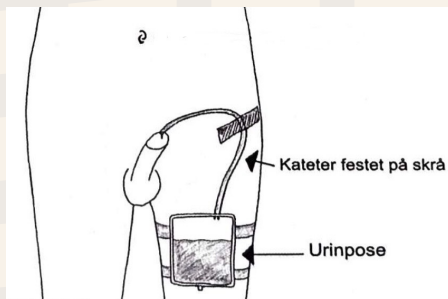
Permanent kateter via urinrøret

Et kateter er et mykt og tynt rør som føres inn gjennom urinrøret og opp i blæren. På enden av kateteret er det en ballong som fylles opp med væske for å holde kateteret på plass. Når du nå har fått lagt inn kateter er dette for å sikre at blæren blir tømt for urin. Kateteret ligger slik at urinen passerer fra urinblæren og ut i en urinpose. På dagtid kan en benytte seg av en tappekran fremfor en urinpose dersom ønskelig. Du må ikke trekke i kateteret, det kan skade urinrøret. Hvor lenge det er nødvendig med kateter må vurderes av behandlende lege.

Daglig stell ved permanent kateter via urinrøret

Det skal utføres daglig vask nedentil med såpe og vann. Du må gjerne dusje! Hos menn trekkes forhuden tilbake for å sikre god rengjøring rundt urinrørsåpningen. Forhuden bør ellers dekke penishodet.

Kateteret skal alltid festes til huden med en god tape. Dette reduserer faren for skade i urinrøret. Kateteret tapes til en av lyskene. Hos menn festes kateteret slik at penis ligger opp mot lysken.

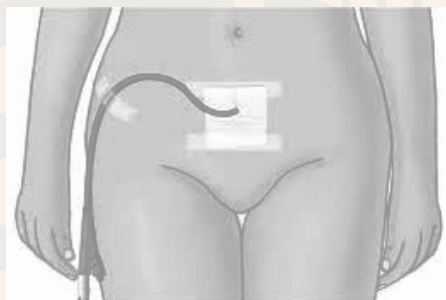
Suprapubisk kateter (SPK), permanent kateter gjennom bukveggen

Suprapubisk kateter legges inn i blæren gjennom bukveggen, like over symfyen. Kateteret er mykt og tynt. På enden av kateteret er det en ballong som fylles opp med væske for å holde kateteret på plass. SPK benyttes ofte i tilfeller hvor det er utfordrende å få lagt inn kateter via urinrøret. Kateteret ligger slik at urinen passerer fra urinblæren og ut i en urinpose. På dagtid kan en benytte seg av en tappekran fremfor en urinpose dersom ønskelig. Hvor lenge det er nødvendig med kateter må vurderes av behandlende lege.

Daglig stell ved suprapubisk kateter

Det anbefales daglig observasjon av huden rundt inngangsporten til kateteret. Ved nyanlagt SPK skal tørr bandasje ligge på i 24-48 timer, men bandasje må skiftes dersom den blir gjennomtrukket eller løsner. Når innstikksted er tørt og helet er det ikke påkrevd med bandasje. Ved puss eller blod, vask huden rundt kateteret fra innstikkstedet og utover med vann og mild såpe på en kompress.

Legg kateterslagen i en liten bue og fikser det med tape.

Urinpose og tappekran

Urinposen (dagposen) festes på låret eller leggen med egne bånd/strømpe for dette. Påse at det ikke oppstår knekk på slangen da det kan hindre blæren i å tømme seg for urin. Pose må alltid henge under blærenivå.

Ved bruk av tappekran er det viktig at en later vannet ved å åpne tappekranen minst hver 3-4. time og ved vannlatningstrang. Benytter du tappekran på SPK kan du prøve å late vannet via urinrør før du åpner tappekranen.

Etter innleggelse av kateter skal posen byttes først etter 14 dager. Etter dette skal urinposen byttes en gang i uken. Dette gjelder også for deg som bruker tappekran. Posen må tømmes regelmessig.

Dersom du tømmer urinposen i toalettet, påse at kranen ikke kommer i berøring med toalettskålen.

På nattestid anbefaler vi en større urinpose for å unngå vannlatningstrang på natt. Stor pose bør seriekobles direkte på dagpose eller tappekran.

Når stor pose kobles av til morgenen; skyll gjennom med springvann og ta på kork som fulgte med posen.

Kateter med påkoblet tappekran og fylt ballong

Kateter med påkoblet dagpose og fylt ballong

Hygiene

Når en har innlagt kateter, er det svært viktig med håndvask før og etter håndtering av kateter og urinpose. Dette for å unngå at du får en urinveisinfeksjon. Ved dusj, behold kateterpose på, den kan tørkes i etterkant.

Urinveisinfeksjon

Urinveisinfeksjon kan oppstå. Symptomer kan være feber, grumsete og/eller illeluktende urin, blod i urinen og smerter over blæreområdet. Dersom du får symptomer på urinveisinfeksjon må du ta kontakt med din fastlege. Oppgi da at du har innlagt et permanent kateter. Det er ikke nødvendig å ta en urinprøve dersom du ikke har symptomer på urinveisinfeksjon, dette for å forhindre unødvendig antibiotikabruk.

Lekkasje

Kateter er et fremmedlegeme for kroppen og kan irritere blæren. Dette kan føre til at kroppen prøver å støte det fra seg. Dersom lekkasje fra urinrørsåpningen forekommer påse at det ikke er knekk på kateterslangen. Andre årsaker til lekkasje kan være urinveisinfeksjon, blærespasmer, overaktiv blære og obstipasjon. Dersom dette vedvarer gi beskjed til din lege.

Seksualitet

Du kan tilfredsstille deg selv seksuelt selv om det ligger et kateter i urinblæren. Det er også mulig å gjennomføre samleie, men dette vil være praktisk vanskelig. Dersom seksuallivet med samleie er svært viktig for deg, bør det vurderes om du eventuelt er kandidat for suprapubisk kateter.

Væskeinntak

Vi anbefaler et væskeinntak på 1,5-2 liter daglig for å unngå grumsete urin (med mindre lege har gitt deg annen beskjed). Drikk det du har lyst på, men ta gjerne et ekstra glass vann.

Regelmessig bytte av kateter

Kateteret må byttes hver 3. måned. Dette gjelder både dersom du har kateter via urinrøret eller gjennom bukveggen (SPK). Hvem som skal hjelpe deg med bytte av kateteret er individuelt. Det kan være hjemmesykepleien, fastlegen eller på urologisk poliklinikk. Dette vil du bli informert om før hjemreise.

BLÆREKATETER

Det å få innlagt et permanent kateter kan for mange være både skummelt og tabubelagt. Du vil møte nye utfordringer og det kan være vanskelig å vite hvordan en skal forholde seg til kateteret. Her vil vi hjelpe deg slik at du kan håndtere ditt nye kateter.